

Lietuvos neįgaliųjų draugija
Saltoniškių g. 29/3, 08105 Vilnius

Lietuvos žmonių su negalia sąjunga
Gėlių g. 7, 01137 Vilnius

Lietuvos paraplegikų asociacija
Vieškelio g. 9, Rykštynės k., 54446 Kauno r.

Lietuvos parolimpinis komitetas
T.Vrublevskio g. 6, 01100 Vilnius

Lietuvos žmonių su negalia aplinkos pritaikymo asociacija
Žemaitės g. 21, 03118 Vilnius

Lietuvos žmonių su stuburo pažeidimais asociacija
Ozo g. 19, 05107 Vilnius

**Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministrui**

A.Vivulskio g. 11, 03610 Vilnius

Lietuvos Respublikos socialinės
apsaugos ir darbo ministerija

2010 -03- 31

GAUTA 4248

Nr.

K R E I P I M A S I S

2010 m. kovo 31 d.

DĖL TEISĖS NAUDOTI SKIRIAMĄJĮ ŽENKLĄ „NEĮGALUSIS“

Mes, žemiau pasirašiusiųjų neįgaliųjų organizacijų atstovai, išdėstome argumentus ir siūlymus dėl Lietuvoje susiklosčiusios ydingos ir judėjimo negalią turintiems asmenims nepriimtinos padėties dėl automobilių statymo neįgaliesiems skirtose vietose, kai teisiniu reglamentavimu iškreiptas specialiųjų poreikių tenkinimo priemonės paskirtis ir tikslas.

2005 metais bendru Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005-01-28 įsakymu Nr. A1-20/1V-23/V-67 buvo patvirtintas Skiriamąjo ženklo „Neįgalusis“ išdavimo ir naudojimo tvarkos aprašas. Jau tuomet apraše nepagrįstai išplėstas neįgaliųjų, įgyjančių teisę naudoti ženklą „Neįgalusis“, ratas, nes šalia aprašo 2.1 punkte numatytą sutrikusią judėjimo funkciją ir lengvąjį automobilį su rankiniu valdymu vairuojančių asmenų, 2.2 punktu įtraukti bet kokio pobūdžio negalią turintys asmenys, vairuojantys lengvąjį automobilį.

Tokiu būdu sukurta situacija, kai automobilių stovėjimo neįgaliesiems vietos, kurių paskirtis sunkesnę judėjimo negalią turintiems asmenims užtikrinti savarankiškumą ir mobilumą, tapo teisėtai prieinamos ir laisvai vaikščiojantiems asmenims. Per paskutinius keletą metų problema taip

aktualizavosi, jog, pavyzdžiui, vežimėliu jundantis asmuo praktiškai prarado galimybę naudotis pagal ženklinaimą tarsi ir jam skirta automobilio stovėjimo vieta, nes šią galimybę pašalino dešimtys tūkstančių be sunkumų vaikščiojančių asmenų, besinaudojančių analogiška teise.

Problemos kyla ne tik vietų skaičiaus ribotume, tačiau ir dėl to, jog laisvai vaikščiojantis asmuo neturi įgūdžių (pastabumo) automobilių neįgaliesiems skirtoje vietoje statyti taip, jog prie šalimais stovinčio automobilio būtų laisvai galima privažiuoti neįgaliojo vežimėliu. Nereti atvejai, kai žiemos metu ar lyjant, vežimėliu jundantis neįgalusis yra priverstas kelias valandas laukti, kol galės išėsti iš savo automobilį.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009-12-10 įsakymu Nr. A1-670 nustatius asmenų, turinčių teisę naudoti skiriamą ženkla "Neįgalusis", grupes, neįgaliųjų ir juos vežančių ratas nesusiaurintas; taigi ir pagal naują reglamentavimą naudoti skiriamą ženkla "Neįgalusis" turi teisę asmenys, kurių negalia visiškai nesusijusi su judėjimo apribojimu. Manome, jog tokia padėtis nepriimtina ir prieštarauja automobilių stovėjimo neįgaliesiems vietos paskirčiai ir tikslui.

Tokia pat nepriimtina ir ydinga tendencija įtvirtinta ir Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2009-11-06 įsakymu Nr. V-127 patvirtintame Neįgalių asmenų automobilių statymo kortelės išdavimo tvarkos apraše, kuriame teisė įsigyti neįgalių asmenų automobilių statymo kortelę numatyta net ir nesunkią negalia turintiems asmenims, kurie patys vairuoja lengvuosius automobilius, o minėtos tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 17 d. įsakymu Nr. V-14 sąrašas išplėstas, suteikiant teisę ir sunkią negalia turintiems asmenims – net jei jų negalia visiškai nesusijusi su judėjimo apribojimais. Šiame kontekste pastebėtina, jog Europos Sąjungos Tarybos Rekomendacijos 98/376/EB dėl neįgalių asmenų automobilių statymo kortelių 3 punktu valstybėms narėms rekomenduota išduoti asmenų automobilių statymo korteles apriboto judėjimo neįgaliesiems.

Dėl netinkamo teisinio reguliavimo susiklostė situacija, kurią reikia neatidėliotinai atitaisyti, nes delsimas ją tik blogins. Todėl siūlome:

1. Skubiai pakeisti Neįgalių asmenų automobilių statymo kortelės išdavimo tvarkos aprašą, numatant, jog teisę įsigyti kortelę turi apriboto judėjimo neįgalieji. Kriterijai, kuriais galėtų būti vadovaujama, yra nustatyti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005-05-04 įsakymu Nr. A1-120/V-346 pavirtintame Lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos poreikių nustatymo kriterijų sąrašė, nes būtent 3.1–3.12 punktuose aprašytos atitinkamos organizmo būklės, sąlygojančios judėjimo funkcijų sutrikimą. Taip pat teisę įsigyti kortelę turėtų šeimos, auginančios (slaugančios) sunkios negalios vaiką iki 18 metų ir turinčios teisę į automobilio kompensaciją.

2. Neatidėliojant susieti teisę naudoti skiriamą ženkla „Neįgalusis“ su neįgalių asmenų automobilių statymo kortelės turėjimu arba automobilio registracijos liudijime įrašytu kodu SV –

automobilis su rankiniu valdymu – transporto priemonė, kurioje įrengta speciali įranga, leidžianti valdyti automobilį žmonėms su negalia (Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos 2008 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. 2B-479 patvirtintų Motorinių transporto priemonių ir jų priekabų kategorijų ir klasių pagal konstrukciją reikalavimų 18.22 punktą).

Pastebėtina, jog automobilių statymo kortelės išdavimui nustačius objektyvius kriterijus, sutrumpėtų ir išdavimo terminai. Be to, siekiant sutrumpinti minėtus kortelės išdavimo terminus, svarstytiną ir tam tikro kortelės išdavimo sąnaudų apmokėjimo aspektą, pavyzdžiui, – išduodant korteles skubiau. O automobilio registracijos liudijime įrašytas kodas SV, patvirtinantis, jog automobilis su rankiniu valdymu, preziumuotą teisę naudoti skiriamą ženklą „Neįgalusis“.

3. Kol bus realizuoti aukščiau pateikti siūlymai, neatidėliojant pakeisti Asmenų, turinčių teisę naudoti skiriamą ženklą „Neįgalusis“, nustatymo 1.1 punktą, numatant, jog asmenys, turintys teisę naudoti skiriamą ženklą „Neįgalusis“ yra fiziniai asmenys, kurie patys vairuoja lengvuosius automobilius ir kuriems yra nustatytas darbingumo lygis iki 35 proc. arba didelių specialiųjų poreikių lygis.

Tikimės, jog bus atsižvelgta į mūsų argumentuotus siūlymus, ir judėjimo negalią turinčių asmenų orumą žeminanti padėtis bus keičiama nevilkinant.

Lietuvos neįgaliųjų draugijos pirmininkas

Zigmantas Jančiauskis

Lietuvos žmonių su negalia sąjungos prezidentė

Rasa Kavaliauskaitė

Lietuvos paraplegikų asociacijos prezidentas

Juozas Bernatavičius

Lietuvos parolimpinio komiteto generalinis sekretorius

Gintaras Zavadckis

Lietuvos žmonių su negalia aplinkos pritaikymo asociacijos tarybos pirmininkė

Nijolė Milkevičienė

Lietuvos žmonių su stuburo pažeidimais asociacijos Prezidentas

Egidijus Jagminas

atsakymą į kreipimąsi teikti:
Lietuvos neįgaliųjų draugijai